

Nationaal
Actie
Plan
d'Action
National

Richtlijnen met betrekking tot de evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen aan niet-professionelen op de plaats van verkoop

(versie 2.0 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 25/06/2015)

(versie 2.8 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 22/02/2018)

(versie 3.0 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 21/06/2018)

(versie 4.2 goedgekeurd door de ICL_{NAPAN} op 11/12/2025)

11/12/2025

Dit document is opgesteld om toelichting te verstrekken over het algemene kader van de wetgeving die wordt opgelegd door de federale en gefedereerde overheden met betrekking tot het ter beschikking stellen van evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen (GBM) aan niet-professionelen op de plaats van verkoop. Dit document, opgesteld door de NAPAN Task Force, werd goedgekeurd door de Interministeriële Conferentie voor Leefmilieu op 11/12/2025.

Dit document geeft een concrete invulling aan artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling. De bepalingen met betrekking tot “de inhoud van de algemene informatie die beschikbaar dient te zijn in de verkooppunten en, in voorkomend geval, de modaliteiten (formaat, plaats t.o.v. de producten, enz.) volgens dewelke deze informatie moet geleverd worden” zijn goedgekeurd door de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van Voedselketen en Leefmilieu en bijgevolg juridisch bindend. De richtlijnen worden gepubliceerd op de website van de FOD www.info-pesticide.be. De versie 3.0 is van kracht tot en met 28 februari 2026 en wordt daarna vervangen door versie 4.2.

Bij uitbreiding van het begrip ‘verkooppunt’ gelden deze richtlijnen ook voor elke verkoop via internet van GBM bestemd voor de Belgische markt.

Deze richtlijnen hebben geen betrekking op de verplichting van het ter beschikking stellen van een gecertificeerde voorlichter op de plaats van verkoop van GBM voor niet-professionelen (artikel 19 van het koninklijk besluit van 19/03/2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen).

Context

Art. 6, lid 3 van de Richtlijn 2009/128 legt de verplichting op om bij de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen algemene informatie ter beschikking te stellen over: “de risico’s van pesticidengebruik voor gezondheid en milieu, met name wat betreft gevaren, blootstelling, correcte opslag, hantering, toepassing en veilige verwijdering in overeenstemming met de communautaire afvalwetgeving, alsmede over alternatieven met minder risico’s”. Art. 7, lid 1 van deze Richtlijn bepaalt dat lidstaten het brede publiek moeten informeren over de risico’s die voortvloeien uit het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, over mogelijke acute en chronische gevolgen voor de menselijke gezondheid, niet-doelwitorganismen en het milieu, en over het gebruik van alternatieven zonder chemische stoffen. Deze bepalingen worden door de Richtlijn opgelegd voor gewasbeschermingsmiddelen als omschreven in Verordening (EG) nr. 1107/2009.

De federale overheid heeft voornoemde bepalingen omgezet in zijn Koninklijk Besluit van 4 september 2012 betreffende het federaal reductieplan van gewasbeschermingsmiddelen, met inbegrip van hun gebruik in het kader van duurzame ontwikkeling, artikel 5 en 6¹.

De Vlaamse overheid vertaalde artikel 7, lid 1 van de Richtlijn naar het Decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest, artikel 10².

¹ “Art. 5. Bij het op de markt brengen ervan, moeten gewasbeschermingsmiddelen bestemd voor niet-professionele gebruikers worden vergezeld van algemene informatie over de risico's van pesticidengebruik voor gezondheid en milieu, met name wat betreft gevaren, blootstelling, correcte opslag, hantering en toepassing, alsmede over alternatieven met minder risico's.

De inhoud van de algemene informatie die beschikbaar dient te zijn in de verkooppunten en, in voorkomend geval, de modaliteiten (formaat, plaats t.o.v. de producten, enz.) volgens dewelke deze informatie moet geleverd worden, wordt bepaald door de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu. Deze informatie wordt ten minste eenmaal geactualiseerd tijdens iedere herziening van het federaal reductieprogramma.

Art. 6. De maatregelen ter informatie van het brede publiek en ter bevordering en facilitering van voorlichtings- en bewustmakingsprogramma's en van de beschikbaarheid van precieze en evenwichtige informatie over gewasbeschermingsmiddelen voor het brede publiek, met name over de uit het gebruik ervan voortvloeiende risico's en mogelijke acute en chronische gevolgen voor de menselijke gezondheid, niet-doelwitorganismen en het milieu, en over het gebruik van alternatieven zonder chemische stoffen worden in het federaal reductieplan opgenomen.”

² “Artikel 10. De Vlaamse Regering stelt informatie ter beschikking aan het brede publiek over :

1. het gebruik van niet-chemische bestrijdingsmethoden;
2. de effecten en de risico's van pesticiden op de menselijke gezondheid, het leefmilieu en op niet-doelwitorganismen. Niet-doelwitorganismen zijn organismen waarvoor het gebruik van pesticiden niet bedoeld is;
3. het verwijderen van afval dat afkomstig is van het gebruik van pesticiden.”

De overheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nam deze bepaling over in zijn ordonnantie van 20 juni 2013 betreffende een pesticidengebruik dat verenigbaar is met de duurzame ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest³, alsook in het besluit van 30 mei 2024 tot regulering van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen en tot vaststelling van de voorwaarden voor exploitatie van de voorraden gewasbeschermingsmiddelen.

De overheid van het Waals Gewest nam deze bepaling over in artikel 7, §1 van het decreet van 10 juli 2013⁴ tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden.

De informatieverplichtingen worden verder geconcretiseerd door middel van de federale en gewestelijke reductieplannen, die samen het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action National) vormen. Onderstaande richtlijnen werden overeengekomen binnen de NAPAN Task Force, het overlegorgaan waar de voormelde overheden afspraken kunnen maken over de praktische implementatie van deze verplichtingen. Deze richtlijnen hebben enkel betrekking op gewasbeschermingsmiddelen en niet op biociden.

³ Artikel 5 van de ordonnantie van 20 juni 2013 voorziet in de invoering van vijfjaarlijkse reductieprogramma's voor pesticiden, waarvan een van de opdrachten het informeren en sensibiliseren van zowel professionele als niet-professionele gebruikers is. Artikel 17 van voormelde ordonnantie bepaalt bovendien dat er informatie moet ter beschikking gesteld worden van de verschillende doelgroepen, betreffende met name :

“1° de risico's en eventuele acute en chronische gevolgen van het gebruik van pesticiden voor de gezondheid van de mens, de niet-beoogde organismen, het grondwater dat gebruikt wordt of gebruikt kan worden voor de distributie van drinkwater en voor het leefmilieu;

2° de keuze en het gebruik van geïntegreerde gewasbescherming en niet-chemische alternatieve methodes; en

3° de reductie van de risico's bij de opslag en het gebruik van pesticiden.”

Ten slotte bepaalt artikel 20 van de Ordonnantie het volgende: *“de Regering legt alle nodige maatregelen vast om de gevaarlijke hantering van voor niet-professioneel gebruik toegestane pesticiden te vermijden.”*

⁴ *“Art. 7. § 1. De Regering treft de nodige maatregelen om het publiek te informeren, en om voorlichtings- en sensibiliseringsprogramma's en de beschikbaarheid van precieze en evenwichtige inlichtingen over de pesticiden voor het publiek te bevorderen en te faciliteren, met name de risico's en eventuele acute en chronische gevolgen voor de gezondheid van de mens, de niet-beoogde organismen en het milieu voortvloeiend uit het gebruik ervan alsmede het gebruik van niet-chemische alternatieve methodes.”*

Verplichtingen opgelegd aan de distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik

Deze richtlijnen richten zich tot alle distributeurs en verkopers van gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik. Deze verplichtingen, evenals alle nodige informatie om ze na te komen, zijn gepubliceerd op de officiële website van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu op het adres www.info-pesticide.be, hierna DE WEBSITE genoemd.

Op welke producten is deze verplichting van toepassing?

- I. Deze verplichting is van toepassing op alle te koop aangeboden gewasbeschermingsmiddelen voor niet-professioneel gebruik.

Welk communicatiemiddel moet ter beschikking worden gesteld?

- II. Op de plaats van verkoop
 - a. **Het (De) communicatiemiddel(en) bepaald door de overheden** in het kader van het NAPAN en beschikbaar op [DE WEBSITE](#).
 - of
 - b. **Een ander communicatiemiddel**, dan dat (diegene) bepaald door de overheden (II.a), **door de distributeur gekozen** onder de andere door de overheden gevalideerde communicatiemiddelen die beschikbaar zijn op [DE WEBSITE](#).
 - en
 - c. Eventueel, **de specifieke communicatiemiddelen ontwikkeld door de gefedereerde entiteiten** die beschikbaar zijn via [DE WEBSITE](#).
- III. Op het Internet
Van zodra er sprake is van GBM, zal het scherm van de online verkoopsite steeds het logo aangegeven op [DE WEBSITE](#) afficheren dat een hyperlink zal zijn die toegang verleent tot de inhoud van de informatie die moet worden meegedeeld in de verkooppunten (cf. II) in een format aangepast aan het internet.

Welke zijn de voorwaarden om een ander communicatiemiddel te laten valideren?

- IV. Er mag een ander communicatiemiddel worden voorgesteld om te worden opgenomen in de lijst van door de overheden gevalideerde middelen, die vermeld zijn in II.b. Om gevalideerd te worden, moet het communicatiemiddel voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - a. De via het communicatiemiddel verstrekte informatie is enkel gebaseerd op de inventaris gepubliceerd op [DE WEBSITE](#) en waarvan de huidige versie te vinden is in bijlage a ;
 - b. De informatie bevat noch reclame, noch merknamen;

- c. Het voorgestelde communicatiemiddel wordt ter validatie voorgelegd aan de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, adres NAPAN@health.fgov.be.

De NAPAN Task Force zal het voorstel evalueren en zal binnen de 30 werkdagen na ontvangst zijn opmerkingen of goedkeuring mededelen. Bij gebrek aan opmerkingen binnen deze termijn, wordt de overdracht geacht te zijn goedgekeurd. Desgevallend zal de goedgekeurde versie worden gepubliceerd op [DE WEBSITE](#). Indien hij dit wenst zal de eigenaar van het voorstel uitdrukkelijk vermelden voor wie het gebruik ervan is voorbehouden. Zo niet dan wordt het geacht vrij toegankelijk te zijn.

Wie staat in voor de praktische uitvoering?

- V. De distributeurs moeten zelf instaan voor de praktische uitvoering, met name het drukwerk, de verspreiding van de communicatiemiddelen naar alle verkooppunten en het correct opstellen op de plaats van verkoop.

Hoe moeten de communicatiemiddelen worden opgesteld op de plaats van verkoop ?

- VI. In geval van posters, gelden de volgende voorwaarden:
 - a. Verkooppunten hebben de keuze uit de volgende 3 formaten:
 - Dubbele A4 in staande (portrait) afdrukstand, waarbij de 2de A4 vlak onder of vlak naast de 1ste wordt opgehangen; OF
 - A3 in staande (portrait) afdrukstand; OF
 - Verticale banner (formaat 15 cm x 80 cm).
 - b. De posters moeten permanent zichtbaar zijn in elke rayon waar gewasbeschermingsmiddelen worden aangeboden. Ze moeten op een goed zichtbare plaats worden opgehangen, voor de gemiddelde consument makkelijk leesbaar zonder extra hulpmiddelen, waarbij de QR-code makkelijk scanbaar is.
 - c. Het drukwerk moet kwalitatief zijn en in kleur, op een drager die niet met de hand gescheurd kan worden, zoals bijvoorbeeld Forex, watervast papier, geplastificeerd of gelamineerd papier, doek,...
- VII. In geval van brochures, moeten ze permanent zichtbaar en beschikbaar zijn. Ze moeten opgesteld worden ter hoogte van de rayon « gewasbeschermingsmiddelen » zodat ze makkelijk meeneembaar zijn.
- VIII. In geval van video's, moeten ze permanent zichtbaar zijn gedurende de openingsuren van het verkooppunt. De monitor moet zodanig opgesteld worden ter hoogte van de rayon « gewasbeschermingsmiddelen » dat het scherm gemakkelijk te zien is.
- IX. In alle andere gevallen, moet het opstellen van het communicatiemiddel door de auteur van het project gedetailleerd worden en door de overheid goedgekeurd samen met het ontwerp van communicatiemiddel (zie IV c).

Controle

- X. De controlediensten kunnen sanctionerend optreden tegenover de verantwoordelijken van plaatsen van verkoop van gewasbeschermingsmiddelen indien zij zouden nagelaten hebben de informatie, vermeld in punt II te verstrekken. Wat betreft de verplichtingen IIa en IIb, zijn de sancties beschreven onder art 17 van de wet van 21 december 1998 betreffende de

productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu de volksgezondheid en de werknemers van toepassing. Voor wat de eventuele verplichtingen voorzien onder IIc relevant voor het Waalse gewest betreft, zijn de sancties, beschreven in artikel 9 van het decreet van 10 juli 2013 *tot vaststelling van een kader ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden, van toepassing.*

Bijlage

- a. [Inventaris](#)⁵ die de basis vormt voor het ontwikkelen van communicatiemiddelen.

⁵https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/19104527/gids%20napan%20info%20nl.pdf